

כנס מדעי הבקר 2019

כבכל שנה נחל הכנס הצלחה גדולה ורשם מספר שיא של משתתפים. ד"ר גבי עדין, יו"ר הכנס אמר לנו "ללא ספק היה כנס מוצלח, באמצע ינואר נתכנס ונסיק מסקנות לקראת הכנס הבא" •

ד"ר גבי עדין – יו"ר הכנס

זוכה מלגת מועצת החלב הישאר עומרי מקבל המלגה: בתמונה: מנכ"לית מועצת החלב מיכל קראוס עומרי וסמנכ"ל המועצה אלי ג'ורנו

עובדי מועצת החלב בהרכב מלא – צוות מנצח

שקדי מפקד חיל האוויר לשעבר, מנכ"ל אל על לשעבר בחסות מחלבת שטראוס. הרצאה מרתקת בנושא: קבלת האחר, ציונות, מנהיגות וערכים.

ד"ר גבי עדין יו"ר הכנס אמר כי "בוועדה המארגנת של הכנס 18 חברים המתחלקים לשתי ועדות: ועדה פעילה, וועדה מקצועית: 5 נציגים משה"מ, 1 נציג מכון וולקני, 6 נציגים ממועצת החלב, 3 נציגים מההתאחדות מגדלי בקר, 1 נציג מהחקלאית, 1 נציג מהפקולטה לחקלאות, ונציג אחד של הרפתנים. הוועדה נעזרת בתוצאות המשוב שמולאו ע"י המשתתפים, שמטרתו לקבל חוות דעתם בנושאים מקצועיים ארגוניים על מנת להמשיך ולשפר את הכנס בעתיד." באי הכנס והמעוניינים מוזמנים לקרוא את התקצירים מתוך חוברת תקצירי ההרצאות ולהתרשם מהמצגות שהוצגו במהלך הכנס באתר הכנס: www.kenesbakar.co.il ▲

לכנס השנה נרשמו 1409 איש ואישה (לעומת 1356 אשתקד) כ-37% רפתנים ורפתניות. במהלך הכנס חולקו 7 אותות הוקרה ליקירי הענף ואנשים שפעלו לקידומו (ראו כתבות נפרדות) בכנס היו 17 מושבים שונים בשני אולמות מקבילים במהלך 3 ימים, סה"כ 93 הרצאות מתוכם 35 הרצאות סקירה ו-58 הרצאות רגילות שכללו 5 הרצאות של סטודנטים תלמידי מחקר מצטיינים מקבלי מלגות מטעם מועצת החלב. בנוסף, קיבל מלגה סטודנט לוטרנייה מטעם מועצת החלב ו-4 סטודנטים לתואר ראשון מטעם התאחדות מגדלי בקר. כמו כן נערכו 2 ערבים תרבותיים, הראשון לרגל 100 שנות החקלאית ובו השתתפו וטרינרים מההווה והעבר, ראשי החקלאית, ראשי הענף בהווה ובעבר, ארוחת ערב חגיגית ועשירה ולקינוח הופעה של קובי אפללו. הערב השני נערך בחסות מחלבת תנובה שנפתח בהופעה מצחיקה של שלום אסייג. כמו כן היתה הרצאת סיכום הכנס של אלוף אליעזר

קרב הפרסים על שם מנחם ומשה הימן הוקמה בידי משה לזכר בנו שנפל במלחמת יום הכיפורים

פרס ע"ש מנחם הימן הוענק למשה בראל המנהל המקצועי של אגודת "און"

משה בראל הקדיש את חייו לטיפול הבקר לחלב בישראל, והיה המנהל המקצועי של אגודת "און" במשך 40 שנה. הוא נולד בליטא ועלה לארץ לאחר מלחמת העצמאות. שנותיו הראשונות בישראל עברו במעברה בגבעת אולגה. הוא למד בבית הספר החקלאי "מקווה-ישראל", עם דגש על התמחות בענף הרפת. לאחר שירותו הצבאי, המשיך את השכלתו האקדמית בפקולטה לחקלאות ברחובות, עד תואר שני עם התמחות בענף הרפת ורביית הבקר. ב-67 החל לעבוד כמזריע בשרות להזרעה מלאכותית ובהמשך ניהל את המעבדה לבחינת איכות הזרמה והקפאתה, והמשיך להיות מנהלה גם ב"שיאון". לאחר 46 שנות עבודה פוריות, יצא לגמלאות. הוא חבר מושב ניר-ישראל, נשוי לעדינה, אב לניר, הדס ורן, וסב לעשרה נכדים. בכל שנות עבודתו גילה משה מקצועיות רבה. במיוחד בבחינת תאי הזרע, הקפאתם וחלוקתם למזריעים בשטח. משה היה שותף להקמת בנק הזרע, שבשיאו הגיע לשבעה מיליון מנות זרע קפואות, השייכות לפרים רבים, שהובילו את הטיפוח הישראלי. משה היה שותף פעיל בבחירת הפרים, בוועדות הטיפוח, והיה שותף בכנסים מקומיים וכנסים בין לאומיים. באישיותו תרם רבות לצד האנושי והחברתי של החברה, במיוחד בחוש ההומור המיוחד שלו. על כל אלה ועל תרומתו הגדולה לשירותי ההזרעה והטיפוח של פרות ישראל, מצאה אותו הוועדה ראוי לקבלת פרס הימן. ▲

רשמים מהכנס

זוכי מילגת התאחדות מגדלי בקר לסטודנטים, בתמונה עם אביתר דותן וד"ר יניב לבון מה.מ.ב.

צוות פרוג'קט בר

צוות אפמילק

פרסים ואותות הוקרה

כבכל שנה, גם השנה חולקו פרסים, אותות הוקרה ותעודות ליקירי ענף החלב והצאן. ד"ר גבי עדין, יו"ר הכנס, שהנחה את הטקס המרשים ציין כי כל הזוכים, תרמו רבות בעבודתם, מסירותם ופועלם, לענף •

התאחדות מגדלי הבקר, והביאה את ניסיונה רב השנים לשיפור תהליכים ולהכנסת בדיקות חדשות במעבדה. בין היתר היא חתומה על הכנת מערכת לכיול מכשירים מבוססת על הניסיון הצרפתי וההולנדי, על הקמת מערכת ספירת חיידקים אוטומטית, על הנהגת מספר רב של מבחני מיומנות בינ"ל לאבטחת דיוק התוצאות, ועל הקמת מערכת כיול לחלב כבשים ועיזים. היא חברה קבועה בוועדות הבינ"ל של ICAR ו-IDF שעוסקות בקביעת תקן לבדיקת חלב ומוצריו ובדיקת איכות למעבדות.

מרינה משלבת ידע וניסיון ברפת, מיומנות אקדמית וניסיון רב שנים בהקמה ובדיקות שגרה של מעבדות. המעבדה לבדיקות חלב הפכה למובילה בתחום הבדיקות השגרתיות לרפתנים, מחלבות, חוקרים וחברות פרטיות, ביישום מתודות בדיקה חדשות ובקביעת תקן ונהלים לאיכות מרבית. חייה הבוגרים של מרינה שזורים ברפת הישראלית, ובזכות תרומתה הגבוהה לקידום ענף החלב, היא זוכה באות יקירת הענף.

סטיבן רוזן

עובד במשרד החקלאות כבר יותר משלושים שנים, מדריך רפת ותזונאי באזור העמקים ורמת הגולן, ובעיקר מעורב בכל הקשור להתפתחות הרפת הישראלית: סטיבן הוא חלוץ בביצוע סיכומים כלכליים מקצועיים והשוואות בין משקים באותו אזור, כדי ללמוד מטעויות, להפיק לקחים וליצור אופק

ד"ר שמוליק פרידמן

שמוליק החל את דרכו המקצועית ב"החקלאית" ותוך כדי עבודתו המשיך בלימודי הדוקטורט. בשנות התשעים ותחילת האלפיים לימד בבית הספר לרפואה וטרינרית וריכז את תחום הרבייה (טריוגנולוגיה) בחיות משק. משנת תשעים ושבע שמוליק מרכז, ובהמשך מנהל את המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב (מאל"ה - מועצת החלב). כבר שנים רבות משלב שמוליק בין עבודה בשדה, ניהול, מחקר (כ-30 פרסומים מדעיים), מעורבות בוועדות ארציות ובינלאומיות רבות, הוראה, הדרכה וכמרצה להטמעת הידע העיוני והמעשי לרפתנים, נוקדים, סטודנטים עמיתים למקצוע ובעלי עניין אחרים.

כל זאת בדרכו הנעימה וההומוריסטית במקצועיות, במסירות, בחריצות ותוך דבקות במטרה - שיפור בריאות העטין ואיכות ובטיחות החלב. בזכות כל אלא ד"ר שמוליק פרידמן הוא דוגמא ומופת, וחתן אות יקיר הענף!

ד"ר מרינה גיפס

נולדה במילאנו איטליה, ובגיל 18 עלתה לקיבוץ סאסא, והחלה לעבוד ברפת; לאחר שחרורה מצה"ל למדה חקלאות בתל חי, בפקולטה לחקלאות ברחובות, ובמכון הווטרינרי. את הדוקטורט עשתה בבי"ס לרוקחות של האוניברסיטה העברית בשיתוף המכון הווטרינרי. בשנת 99 הגיעה לנהל את המעבדה המרכזית לחלב של

השנתיים, תורם לנו מכישוריו ומניסיונו הרב, והוא עושה זאת כרגיל, בשמחה רבה!

אבינועם שמעוני

אבינועם נולד לפני שמונים שנה וגדל בחדרה. לקראת גיוסו הצטרף לגרעין של קיבוץ גבים ולאחר שחרורו ניהל את רפת גבים במקביל סיים את לימודי התואר הראשון בפקולטה לחקלאות במגמת בע"ח. בשנת שמונים ושלוש היקים את מרכז המזון של אמץ שבו עבד ואותו ניהל עד צאתו לגמלאות לפני חמש שנים. אבינועם היה ממקימי פורום מרכזי המזון, ואף ניהל את הפורום פעמיים. למעשה, הוא זה שכתב את תורת הלחימה של מרכז המזון. אבינועם היה הראשון שזיהה את הפוטנציאל ואף הקים שותפות אמיתית בין מרכז המזון (אמץ) לבין מכון תערוכות קיבוצי (אמבר) שותפות אשר בבסיסה נמשכת גם בימים אלו. הסכם השותפות וניהול מרכז המזון לאורך השנים יכולים לשמש דוגמא ומופת בכל בית ספר למנהל עסקים. אבינועם תמיד היה בחזית הטכנולוגיה, ותרם דרמטית לאפיון ובניית תוכנות ניהול שמשמשות את הענף גם היום. דמותו של אבינועם בלטה בכל דיון ופורום, קודם כל בזכות הידע והניסיון, אבל גם בזכות דמותו הססגונית.

לאבינועם מלאו 80 שנה ולשמחת כולם הוא ממשיך לעסוק בחקלאות גם היום, עם אנרגיות של נער בין נערים. על תרומתו הרבה לענף הבקר לחלב ככלל ומרכזי המזון בפרט במשך יותר מחמישים שנים, מוענק לאבינועם שמעוני תואר יקר הענף.

ד"ר יאן לנדאו – יקר ענף הצאן

במסגרת הכנס ה-31 למדעי הבקר והצאן, ענף הצאן העניק אות יקר הענף לד"ר יאן לנדאו, על פועלו רב-השנים בענף ועל תרומתו לפיתוח הידע בהדרכה ובמחקר בענף הצאן בישראל. יאן נולד בצרפת, עלה לארץ לקיבוץ ברעם בשנת 1971, את לימודיו ל-3 תארים עשה בפקולטה לחקלאות ברחובות. חתן פרס בן גוריון למדענים צעירים (פעמיים ב-1982 וב-1988), ופרס בונה טרה למצוינות בחינוך חקלאי (שוויץ, 1998).

במשך 38 שנה עסק ד"ר לנדאו בעיקר בענף הצאן, הוא התחיל את עבודתו ב-1974 כרפתן בקיבוץ ברעם, והחל משנת 1981 כמדריך לגידול צאן בשירות ההדרכה של משרד החקלאות (שה"מ). במהלך שנות עבודתו בשה"מ התמחה בגידול כבשים ועיזים ובהזנת צאן. ניהל את ועדת ההזנה לצאן בשה"מ,

לשיפור והתקדמות של כל רפת. הוא בחן במיומנות רבה, כדאיות איחוד רפתות לעומת בודדת, וכדאיות השקעות שונות ברפת. הוא עסק במחקר יישומי, היה מעורב בתצפיות רבות, ופרסם עבודות בשיתוף פעולה עם מדריכים וחוקרים אחרים כמעט מידי שנה בכנס השנתי. כתזונאי של מעלי גירה, הוא בחן מזונות ותוספי מזון רבים לשיפור הזנת הבקר לחלב בישראל. אבל עוד לפני כן, הוא נולד וגדל בניו יורק ובניו ג'רזי ואישיותו עוצבה במהלך שנות השישים הסוערות בארה"ב: מלחמת וייטנאם, היפיז, וחזרה לטבע. הוא נדלק על רעיון הסוציאליזם ומצא את האפשרות להגשים זאת במסגרת גרעין להקמת קיבוץ בישראל. הגרעין הקים את קיבוץ כפר חרוב, ולאחר שירותו הצבאי הפך סטיבן לרפתן מקצועי ולמנהל הרפת. הוא יצא להדרכה במשרד החקלאות, הפך ל"עובד חוץ", ומאז הוא חורש את הארץ, לומד, מתמקצע, ובמקביל קצת מתרחק מהסוציאליזם ומצדד מאוד בהפרטת הקיבוץ. לא במקרה הפך סטיבן למקצוען ולמומחה בתחום: תמיד אפיינו ועדיין מאפיינים אותו – סקרנות, התמדה, שקדנות, חריצות ושאיפה למצוינות. הוא אוטודידקט ובעיקר בעל יושרה יוצאת מן הכלל, נאמן לערכים שבהם מאמין ולא מתפשר אף פעם בגלל שיקולי נוחות אישיים. בזכות תרומתו הגדולה לקידום הרפת הישראלית, זוכה סטיבן רוזן באות יקר הענף.

מודי הרץ

מודי עבד כעשרים וחמש שנים במשרד החקלאות. במסגרת עבודתו השתתף במשך רבע מאה בכנסים השנתיים למדעי הבקר. הוא היה חבר בוועדה הארגונית, היה בקשר עם נציגי החברות, וטיפל בביתני התצוגה. מודי נעים הליכות, חברותי והוא תרם רבות להצלחת הכנס והפיכתו לכנס המוביל בענפי החקלאות בישראל. באוקטובר 2015 הוא פרש לגמלאות אבל מאז ממשיך לקחת חלק פעיל בביצוע הכנסים

ייסד את נורמות הזנה לצאן לחלב ולבשר והעביר קורס גידול צאן לתואר בפקולטה וקורסים שונים למגדלים. בשנת 1988 יאן ייסד מחדש את חוברת הנוקד, במשך כעשור ערך והביא לדפוס 33 חוברות ובהם עשרות מאמרים מקצועיים שכתב בנושאים מגוונים: הזנה בסוף הריון, הזנה בגרעינים שלמים וחומרי לוואי, פלשינג, הרעלות נחושת, לצד תחשיבים, חידושים בממשק רבייה וגידול צאן במרעה. לצדו כתבו בנוקד רופאי הצאן מדריכי שה"מ וחוקרים ממכון וולקני. במאמר לציון עשור לחידוש העיתון כתב יאן: "ה'נוקד' היווה מראה מדויקת של מצבנו המקצועי לטוב או לרע, ואנחנו מערכת הנוקד מקווים שהמעט שאנו עושים, עוזר לענף הצאן לשרוד במלחמה הקשה על קיומו". לעיתון הנוקד היה תפקיד חשוב בהעברת מידע לנוקדים ואנשי מקצוע בענף ולתיעוד הידע הנצבר בתצפיות וניסויי שדה.

החל מ-1996 משמש יאן כחוקר במחלקה למשאבי טבע במנהל המחקר החקלאי (וולקני). במסגרת תפקידו ניהל את מיגדה תחנת ניסיונות בנגב, בה היה שותף לפיתוח זני מספוא וממשק אי פליחה (בגידול חיטה) מותאמים לתנאים צחיחים ולגידול כבשים ובקר לבשר.

מ-2004, התמקד במחקר על גידול עיזים בחורש וב-2012 הקים מיזם משותף של פארק הטבע רמת הנדיב עם מכון

וולקני, ובהבנת תפקיד רעיית העיזים באקולוגיה בעיצוב של החורש הים-תיכוני ובמניעת שריפות. במסגרת המיזם נחקר הרכב המזון הנאכל על ידי העיזים במרעה, הקשר בין צמחי מרעה עתירי טאנינים ונגיעות בתולעי מעיים, השפעת האם על התזונה של הגדיים, השפעת הרעיה על הרכב החלב ותרומתו לבריאות האדם ועוד נושאים רבים אחרים. אחת ממטרות המיזם ליצור מודל בר-קיימא ובכך לעודד הקמת עדרים למען יציבות המערכת האקולוגית בכרמל ובאזור החורש בישראל. כמו כן סייע בהקמת עדר עיזים בבית הספר ימין אורד שבכרמל ובמסגרתו ליווה תלמידים ממשפחות מצוקה בביצוע עבודות חקר בתחום הצאן. יאן הכשיר וליווה את צוות המדריכים בשה"מ, ואנשי מקצוע בתחום, העביר ימי עיון וקורסים מקצועיים רבים מאד בכל הסקטורים, חלקם בהתנדבות ותמיד שיתף והעניק מהידע שלו ברוחב לב. בשנות עבודתו כחוקר הנחה 15 סטודנטים לתואר שני, שלושה לתואר שלישי ורבים נוספים לעבודות מחקר, עבודות גמר ופוסט דוקטורט. יאן פרסם 89 מאמרים בירחונים מדעיים מבוקרים, היה שותף בכתיבת עריכת והוצאת 17 ספרים. בשנים האחרונות משמש יאן כעורך ראשי של הירחון המדעי Small Ruminant Research - העיתון היחיד בעולם שעוסק רק בצאן - והיה שותף בריכוז עשרות כנסים וועדות בינלאומיות בנושא צאן. ▲

מסורת הכנסים חילקה מחלבת שטראוס תיקי גב נוחים ויפים לכל משתתפי הכנס

רשמים מהתערוכה המסחרית

החקלאית בת 100

מעטים הארגונים או המוסדות היכולים להתפאר ב-100 שנות פעילות רצופה, רבת הישגים. החקלאית, מסמלת את הנחישות, היוזמה והלהט הציוני שהפכו אותה למובילה ברפואת המקנה בישראל.

בערב הראשון של כנס מדעי הבקר נחגג המאורע בהשתתפות באי הכנס למדעי הבקר, רופאים ווטרinרים בעבר ובהווה, ראשי הענף ואורחים נוספים •

רב שיח רופאים ראשיים של החקלאית
מימין ד"ר יהודה עפרון, ד"ר עודד ניר, ד"ר דורון טיומקין, ד"ר נדב גלאון, ד"ר בני שריר, ד"ר גבי קניגסוולד ומנחה הערב פלג אוריון

